

SZÉKELY UJSÁG

egyesülve a
SZÉKELYHIRLAP-pal

(GAZETA SĂCUIASCĂ)

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

fuzionat cu
ZIARUL SĂCUESC

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
KOVACS-HIRLAPIRODA, Str. Gen. Avarescu
1. szám.

Redactor responsabil și editor — Felelős szerkesztő, kiadó
Kovács J. István

Redacția și administrația:
BIROU DE ZIARĂ KOVACS
Ștrada Gen AVARESCU 1

Fekete János

római katolikus főesperes
ünnepélyes beiktatása.

Gheorghenibe költözik a nyugalmába vonult dr. Péterffy Lőrinc főesperes.

Lapunk előbbi számában röviden jelentettük, hogy a dr. Péterffy Lőrinc chezd-i-orbai kerületi róm. kat. főesperes nyugalombavonulása következtében megüresedett főesperesi állásra Fekete János szentszéki tanácsost, Ghelintă község plebánosát nevezte ki az Alba-luliai püspökség.

Fekete János főesperesi beiktatása f. hó 7-én a falu hiveinek, valamint megyénk és a szomszédos megyék katolikus vezetőférfiainak jelenlétében történt. A főesperesi kinevezési okmányt Biró Ferenc Ciuc-i főesperes olvasta fel, a méltóság jelvényeit pedig dr. Péter Antal Brașov-i apátplebános adta át az új főesperesnek, aki meghatott hangon köszöntö meg az isteni kegyelem-jóságát s hitet tett, hogy a szeretet és békeesség jegyében viseli az új és megtisztelő megbízatást.

Fekete János ezután az oltárhoz vonult, ahol a kerületi papság tagjainak segédletével szentmisét mondott, majd áldást osztott a nagyszámu hívőseregnek.

Mise után az új főesperest lakásán köszöntötték Gáspár Béla ker. jegyző, poiani pleb. a papság, dr. Péter Antal Brașov megye papsága, Biró Ferenc a Ciuc-i papság és Páll Gyula házfőnök a Minorita-rend nevében,

A közel százterítékes közepében Tancu Joan községi jegyző, majd dr. Péter Antal apát, Kurkó nyug. kántor, Tóth Balázs egyházmegyei igazgató-tanácsos, Bögözy József esperes, báró Szentkereszty Béla, Biró Ferenc, Gáspár Béla plebános és Călugăranu g. kat. lelkész mondtak pohárköszöntőket, melyekre összefoglalva válaszolt az ünnepelt.

Az új főesperes, aki pár évvel ezelőtt Valea-Crișului-ról jött Ghelintă-ra, úgy felkészültségénél, valamint szeretetreméltóságánál fogva rátermett a nehéz és felelősségteljes új megbízatásra.

Amikor fenti örömteljes beiktatásról írunk, nem mulaszthatjuk el a meghatottság hangján bucsuzni dr. Péterffy Lőrinc nyug. főesperestől, aki közel egy évtizedes főesperesi munka után saját kérésére kapta meg a nyugdíjazást.

A Gheorghenibe távozó nyug. főesperest szívünk meleg szeretete kíséri s Istentől azt kérjük, hogy éveken át boldogan, nyugodtan és szellemi, testi frissességben élvezhesse a jól megérdemelt nyugdíjat.

Másodszor gyúlt meg

az Estelnic-i zárda és égett le a tetőzete

— augusztus 13

Mintegy másfél évtizeddel ezelőtt nagy károsodás érte a Szent Ferenc rendet az Estelnic-i zárda leégésével. A hatalmas tűzvész ugyyszólván elhamvasztotta akkor a zárda épületét valamint a mellette fekvő ősrégi templom tetőzetét. Odaveszett ekkor a nagy értékű könyv-, és régi okirattára. A megindult gyűjtés összegéből akarták a több száz éves klastromot ujjaépíteni. A megindult munkát a idén az új házfőnök, a nagyképzettségű Takács Gábor vette a kezébe és sikerült is a zárda épületét jó állapotba hozni. Társaival együtt végezte még a kőműves munkát is. Természetesen még sok munka volt hátra, nem is számítva a templom ujraépítését, amelyet az egykori feljegyzések szerint Losonczy Margit moldovai fejedelemasszony építtetett, ezzel is megerősíteni igyekezett az ugynevezett szentföld katolikusságának eme erős bástyáját.

A gyertyától lángralobban a tetőzet.

Aminl most tudósítónk írja, a megindult lelkes ujraépítési munkába beleszólt az újabb tűzveszedelem.

Egyik este a házfőnök a falu plebánosához látogatott el, melat az egyik barát vacsorakészítés közben égő gyertyával bement a kamrába, hogy lisztet hozzon ki. A gyertya kiesett a kezéből és attól tűzet fogott a liszt-es zsák. Az öreg pap kezével morzsolta szét

a tüzet, majd visszament a konyhába, nem is gondolva arra, hogy az égés elfojtása közben egy szikra ott maradt a zsák redőzetében, amittől apránként égni kezdett a vászonn zsák és éjjel fél 11 óra körül a kamra ablakán kicsépő lángtól meggyulladt a zárda ujonnan földött tetőzete.

Oltáshoz lát az egész falu népe

Az éjszakában messze bevilágító lángok, valamint a félrevert harangok vészjelzése pillanat alatt talpraállította a falu lakosságát és mintegy ember sietett a veszedelem elnyomására.

Az emberek valami végzettszerűséget láttak az újabb tüzesetben és megfeszíteli erővel sikerült az újra épített kolostort megmenteni az elhamvadástól. Így is azonban leégett a tetőzet nagyrésze és a kamrával szomszédos fal. A kár 20 — 30.000 lej

A hit lángja azonban nem alszik el

A zárdai barátok pedig tovább végzik a megkezdett munkát, nem rettenve meg attól, hogy amit egyik nap építettek, a másik napon lerombolja a tűz pusztító eleme.

Most már a falusiak közül is akadnak munkatársak, akik ingyen segítenek a klastromépítő barátoknak.

Megszűnt az esküdtbiróság

és ítélőtáblai büntető-szekciók foglalták el a helyét

— augusztus 13

A hivatalos lap legutóbbi száma az ítélőtáblák mellett működő büntető szekciók felállításáról szóló rendelet törvényt közli. Az esküdtbiróság működése ezzel megszűnik s a törvényszéki elnökök a büntető szek-

ciókhoz teszik át az esküdtbiróságok által 1938 szeptember 15-ig el nem intézett ügyeket.

A büntető tanácsban az elnökön kívül két táblabíró fog résztvenni. A rendelet törvény pontosan közli az új büntető tanácsok eljárási szabályait és az elnök jogait.

Józsás és Emília emlékünnepe

Mint már előző számunkban megírtuk, a Józsás és Emília alapítvány igazgatósága az évben is megrendezi a szokásos nagy kerti népnépnépelel az alapítványi sétatérén, melynek keretében úgy az alapítvány igazgatósága, mint a város közönsége kegyeleles ünnepély keretében fogják leróni a megemlékezés csekély adóját a nagylelkű alapítók: néhai Molnár Józsás és neje Gáll Emília áldott emlékezetének. Az alapítók soha le nem róható hátlára kötelezték e város minden lakóját azzal, hogy a gyönyörű sétatér telkének adományozásával lehetővé tették, hogy bármily nagy városba beillő szép és gondozott sétatér álljon mindnyájunk rendelkezésére. A sétatér nem csak szórakozó hely, de fontos közegészségügyi intézmény is, mely tölde jó levegőjével valóságos oázis a porfelhőben uszó város közepén.

Ennek a gyönyörű sétatérnek a fenntartása jókora összeget felemészt: a kertész és segédjének fizetése, napszámok, az öntözőmű üzemben tartása, porondozás, padok, kerítések stb. jelentős összeget emésztlenek fel éven-

kint, mit az alapítvány igazgatósága alig-alig képes összehozni. Ez a nap, az emléknep az egyedüli, a mikor alkalom nyílik a közönségnek arra, hogy valamivel hozzájáruljon a sétatér fenntartásához. A közönségnek nagy része szíves örömmel teszi ezt, négy-ötszöröse is lefizeti a megállapított beléptidijnak. Sajnos, akadnak olyanok is, akik zúgolódva alkudoznak, sőt olyanok is, a kik megsértődve meg térnek a kaputól. Hát az ilyenek máskor se jöjjenek oda. Nem érdemlik meg a jó levegőt. Nem azokról az igazán szegény emberekről és gyermekekről beszélünk, a kiknek nincsen pénze és a kiket a tapintatos rendezőség amúgyis szívesen beenged minden díjfizetés nélkül, hanem vagyonos polgárokról: kereskedőkről és iparosokról. Reméljük, hogy tavaly óta ők is belátták, hogy helytelenül viselkedtek és ebben az évben a tavalyi mulasztásukat is pótolni fogják.

Az ünnepély 21 én lesz. Kedvezőtlen idő esetén a következő vasárnap délután 4 órai kezdettel. Legyen ott mindenki!

(—)

A Székely puccs a törvény előtt

— Szádeczky K. Lajos egyetemi ny. r. tanár adatai nyomán —

Ismerteti: K. BOGDÁN GÉZA.

A Székely Ujság 1938 évi 10, 11, 13, 14 és 16 számában a „Székely Puccs”-ról irt közleményemet megtoldom Szádeczky Kardoss Lajos egyet. ny. r. tanárnak. „A Székely nemzet története és alkotmánya” (kiadta bizományban a Franklin-társulat 1927-ben) című kezimhez került könyve 379—385. lapjain foglalt adatokkal.

A székely puccs költségeit az angolok hordozták és Simonyi Ernő függelenségi párti elnök közvetítette. Főtoborzók: Odorheiu báró Orbán Ottó, Treiscaune és Ciuc-megyékben Bartha Miklós. Ugron Gábor a kérdés pénzügyi és felszerelési dolgaiban fáradozott.

Balásy Lajos casini nagybirtokos és fűrdőtulajdonos, később képviselő volt legelőbb beavatva a titokba, megállapodván vele, hogy fegyvereket és katonai felszereléseket fognaak címére küldeni, melyeket további intézkedésig rejtessen el. Segédkezett neki ottani birtokostársa, Gál Endre Mercurea-Ciuc-i ügyvéd.

Gál Endre beavatott a tervbe több ciuc-i ügyvédet, szolgabíró, árvaszéki ülnököket, tanárt, kik felosztották a szerepeket, titoktartást fogadva. Ezek Ciuc ban m. e. 1042 embert irtak össze.

Szeptember derekán érkeztek a ládák Casin-ba, hol Gál Endre öccse, István vette át s rejtette el előbb az ottani csűrökbe, majdan a havason.

Bartha nemsokára pénzt is hozott 2000 frt Ciuc-ba 4000 frt Treiscaune-ba. Ebből a beállított legiónáriusok fejenként 2—2 frt előleget kaptak.

Ciuc-ban a toborzás titkát megőrizték. Treiscaune-n már szeptember 20-ika körül nyilvánosan beszéltek a készülődésről és fegyverszállításokról. A kormány is hirt kapott a dologról, kutatás indult meg s a fegyverszállítás felfedeztetvén, a terv napvilágra jött.

A székely légio az oltuzi szoroson akart bevonulni Moldovába. Arrafelé irányították a küldeményeket.

Vármegyénkben volt a toborzás legintenzívebb. A legtöbb szerelvény is oda lett cimezve. Az átvevő megbízottak következők voltak: Nagy Ezekiel tárgu-săcuesci sörgyáros, K. Horváth Ignác volt 1848/49-es honv. huszár alezredes, martineni-i nagybirtokos (ki 102. éves korában halt meg 1915-ben Ciuc-on), a Tusnad melletti Bicsad-on Szűcs Mihály üveggyáros. A többi átvevők: Orbán Ottó, Lănczky, Balási. Ezeknek az előbb említetteknek kellett a Braşov-i és más közelebbi állomásra elosztva érkezett ládákat átvinni és a határszéleken megőrizni a támadásig.

Az összes résztvevők a breţcui okt. 1-i vásáron jöttek volna össze polgári ruhában. Ott osztják ki a fegyvereket, a felszerelést és a török fezeket s onnan azonnal megindul a sereg a közeli határ felé.

Mikor már előkészítve lett minden, néhány nappal a breţcui vásár előtt az összeesküvést felfedezték.

Erre a bécsi, illetve a magyar kormány nyomozást indított. Maga a belügy-ministerium rendőri osztályának főnöke, Jekelfalussy Lajos min. tanácsos (Deutsch Béla álnév alatt) leutazott Transzilvániába Járt St. Gheorghen, Târgu-Săcuesc-en, Ghelintă-n stb. helyeken, tudakozódott a székelyek között, de éruóra nem akadt. Míg aztán Braşov-ban s a közeli állomáso-

kon kutatva, felfedezte a hadiszállítmányokat s a bíróság kezére juttatta a közbenjárókat.

A Braşov-i felfedezés után megindultak a házkutatások, elfogatások és valla-tások.

1877 év szept. végén elfogták Nagy Ezekiel, Horváth Ignácot, Mihály Albert Martineni-i lakost, ki a ládákat Braşov-ból Martineni-re szállította és Balásy Lajos s mindnyájukat Târgu-Săcuesc-i törvényszék börtönébe zárták. Szűcs Mihály St. Gheorghen zárták el. Lănczky, a két Gál, Bozsi György odorheui csizmadia mester, lelkes agitator, Tg-Muresen kerültek börtönbe.

A vasuti kutatások több, mint 100 láda hadianyagot eredményeztek.

Horváth Ignác vallomásaiban azt mondja, hogy „semmi olyan lelkiismeret nem nyomja, mi által törvényes királya és hazája ellen vétett volna” Mihály Albert vallja, hogy átvett ugyan ládákat, de a dalnici tetőn 14—15 ember utját állotta s erőszakkal elvette és másfelé szállították. A többiek is letagadtak mindent. Szádeczky erre ezt jegyzi meg idézett könyvében: „szóval Treiscaune Odorheui Ciuc megyékben mindenki ártatlan volt, nem tettek semmit, egy mást nem ismerték”

A felfedeztet összeesküvés elbírálására a tárgu-mur-s-i törvényszék, mint a politikai vétségek transilvania-i büntető foruma volt illetékes.

Balásyt okt. 25-én a tábla, a többieket nov. 20-án curia szabadlábra helyezte, indokul hozván fel, hogy az előnyomozat befejeztetett s a további vizsgálat megbiúsításától tartani nem lehet.

A főintézők, Ugron Gábor és Bartha

Miklós még idejében eltűntek. Mint érdekes epizód, felemlítésre érdemes, hogy Bethlen Gábor főispán, ki már tudott a puccsról s abban Bartha szerepéről, a menekülő Barthával találkozik a sighişora-i állomáson s „foghegyről” oda szól neki, „hová, meddig?” Bartha feleli, hogy Sibiu-ba. Bethlen mondja „nem elég, tovább”. Bartha meg is fogadja a jótanácsot s meg sem áll Balogfalvái (Görmörvm.) hol rokonainál rejtőzött el.

Tisza Kálmán miniszterelnök értesült a dologról és szemrehányást tesz Bethlen Gábornak, hogy miért nem fogadta el Bartha és Ugront, mire a büszke főúr feleli: „nem vagyok én zsandár”

Mikor Bartha a kuria ítéletéről értesült, irt a tárgu-mur-s-i bíróhoz, hogy akként értesült, hogy körözik és siet jelentkezni. Mindent letagadott. Előzetes letartóztatás után, elégtelen gyanúkok alapján fogadalom mellett, hogy otthon marad, 1877 dec 4-én szabadlábra helyeztetett.

Ugron Gábor, a légio szervezésének a lelke, Olaszországba menekült. Nála házkutatást is tartottak. Bartha szabadlábra történt helyezése után jelentkezett 1878 jan. 16-án; szintén, mint ez, utólag értesült, hogy körözik s ily alapon jelenik meg. Letartóztatták. Felebbezett.

A Tg-mur-s-i tábla 1878 jan. 21-én Barthát és Ugront is szabadlábra helyezi, mivel „a bűntény nincs bizonyítva.”

Végül is a külügyi vonatkozása miatt kényes bűnpert a király 1878 május 11-én pertörléssel megszüntette.

Ennyi az ujonnan beszerzett adat. Teljes világításba ezekkel sincs az ügy állítva. A háttért képező külügyi vonatkozásu akták deríthetnének rá teljes fényt.”

Előbbi közleményemben becsusztott sajtóhibák: A Székely Ujság 14-ik számában a 4-ik bekezdésben „fia Géza” helyett „ügyőke” irandó. A 16-ik számban az utolsó negyedik bekezdésében „az ilyen belső zavar” kifejezés előtt 1849-iki segítségért esetleg kérandó raudna elől.

Augusztus 21-én, vasárnap

Molnár Józsiás és Gáll Emilia-émlékünnepély a városi

SÉTATÉREN

A japán-orosz határincidensből valóságos hadműveletek fejlődtek ki

— augusztus 13

A mandzsu határon szembenálló orosz és japán haderők között megkezdődött a formális hadművelet.

Mind a két részről az egész határmén-tén formális árkokat ásnak és megfelelő fedezékbe rejtik a tüzérségi ütegeket is. Változó harci szerencsével ütköznek meg egymással a két hadsereg előretolt csapat-testei.

A helyzet komolyságára rendkívül jellemző az a veszteséglista is, amelyet a Reuter távirati iroda emberei továbbítanak részben Moszkvából, részben pedig a japán fővárosból. Eszerint az eddigi csatározások során augusztus hatodikáig japán részről 70 halott és 180 sebesült volt, 6—8 között pedig a halottak száma már 400-ra emelkedett, a sebesültek száma viszont az ezret is meghaladta. Szovjet részről az eddigi csatározásoknak 500 halottja volt és hat bombavető zuhant le a japán lövedékek következtében.

Súlyos károk érték a szovjet hadsereget tankállományában. A japánok ugyanis igen hathatósan akadályozták meg a szovjet haderő gépesített osztályainak támadásait úgy hogy az oroszok az újabb támadásaikban már nem is használják tankjaikat a japánokkal szemben. Az újabb harcmodoruk szerint a szovjet inkább a gyalogságot küldi harcra és meglehetősen nagy robbanóerejű kéziggránátokkal szereli fel őket. Az oroszok azután a tüzérségük tisztító előtűzelése után jelentősen megközelítik a japán állásokat és elhajigált gránátaikkal leirhafatlan pusztítást végeznek soraikban.

A megdolgozott föld ad jó termést...

Szigoruan megbüntetik azt a gazdát, aki aratás után nem szántja fel azonnal a földjét

— augusztus 13.

A vármegye prefektje, Petrini ezredes közli a földművelésügyi miniszter rendeletét, mely a szántóföldek megművelésére ad szigorú utasításokat.

Eszerint minden gazdának kötelessége, s ezt előírja a múlt évben megjelent mezőgazdasági törvény is, hogy aratás után azonnal felszántsa és megboronálja a földjét. Ez a korai szántás, közvetlen az aratás után, nagy jótétemény a föld iránt, mely többszörösen megatványozva hálálja meg azt a munkát, melyet a gazda lelkiismeretesen és becsületesen végez.

A korai szántás nemcsak puhává teszi a földet, hanem megtisztítja mind a gyomtól és baktériumtól, mely akadályozza az elvetett magot a fejlődésében. Megállapították, hogy az aratás után nyomban felszántott föld az eddiginek kétszeres, öt háromszoros termését hozta meg.

A rendelet az aratás után legfőbb 7—10 napot ír elő a szántásra, azonban üdvösebb az aratás után azonnali szántás.

Betartását a menti rendeletnek a hatóságok fogják ellenőrizni és szigoruan megbüntetik azt a gazdát, aki nem tesz eleget a földművelésügyi miniszteri rendelkezésnek.

Olvassátok és terjesszétek a SZÉKELYUJSÁG-ot!

SZÉKELY UJSÁG

(egyesülve a SZÉKELY HIRLAP-pal)

társadalmi és közgazdasági hetilap

A „Székely Ujság”-ot

néhai MOLNÁR EMIL

a „Székely Hirlap”-ot

BIRÓ LAJOS alapította.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

félévre — 80 lei. Egy hóra — 14 lei
negyedévre 40 lei. Külföldre egy évre 280 lei.

TÁJÉKOZTATÓ:

Szolgáltatás gyógszertár vasárnap a Szini-patika, mely egész napon nyitva. Ugyanízen e héten keresztül a Szini gyógszertár a szolgáltatás, vagyis a déli órákban is nyitva és éjszakánként szolgálatban van.

Vonatok érkezése

Tárgu-Săcuesc-ből indul Braşov felé 5³⁰ 14³⁰, 19³⁰.

Tárgu-Săcuesc-re érkezik Braşov felől 9³⁰, 16³⁰, 21³⁰.

— Maximálták az élelmiszereket. A fontosabb élelmiszereket városunkban is maximálták.

— Községi bíró és jegyző nem adhat utasításokat a csendőrségnek. Calinescu belügyminiszter rendelete értelmében a községi bírók és jegyzők csupán községi rendészeti célra kérhetik a csendőrség segítségét. Utasítást azonban csak megyefőnök és szolgabíró adhat. A lakosság panaszát az illetékes csendőrszervekhez kell áttenni, honnan a nyomozás befejezése után közvetlenül a felsőbb parancsnoksághoz terjesztik az iratokat.

— Le kell tisztítani a házjelző számokat. A városi tanács elrendelte, hogy minden lakó a háza falán levő utca és szám jelző táblákat tisztítsa le, hogy ellenőrzés esetén kibetűzhető legyen.

— Halálozás. Arcuşon f. hó 9-án hosszú betegség után, 73 éves korában elhunyt Benkő Árpád, a Szt. Gheorghei takarékpénztár főtitkárja, az Arcuş-i népbank vezérigazgatója, minden szép és nemes eszmé pártolója. Igazi típusa volt a melegszívű, baráti érzelmű, gondos és dolgozó székely embernek, aki nem ellenségeket, hanem barátokat és tisztelőket szerzett becsületos munkájával, aki minden, munkáját úgy látta végezni, hogy abból az összességnek is haszna lehessen. — A nagy halottól Szentkereszt Béla búcsúztatta el a megye magyarságát.

— Módosították a végrehajtási törvényt. M. Constantinescu nemzetgazdasági miniszter Öfelsége, a király elé terjesztette az 1930 június 11-én életbe léptetett kényszervégrehajtási törvényt visszavonó és módosító rendeletét. Fontos része a törvénynek az a része, mely elrendeli, hogy az ingatlanárverés elrendelése esetében a hivatalos köteles az árverési hirdetmény kiadását valamelyik elterjedt országos lapban és egy helyi jellegű lapban közzétenni. A hirdetményben feltüntetendő az ingatlan megnevezése, az adós neve, az árverést végző hatóság megnevezése, az árverés megtartásának helye, napja és órája.

— Hite esíteni kell a cséplőgépeket. A belügyminiszterium rendelete értelmében az összes cséplőgépeket ismét hitelesíteni, illetve igazolni kell.

— Gyilkos merénylet a rendőr ellen. A múlt pénteken este Rusu Joan rendőr a vasútállomáson vezető utcában teljesített szolgálatot, mikor valaki az egyik kapu mélyedéséből előugrott és fejével a rendőrre sújtott. A hirtelen jött és kivédhetetlen ütés a rendőrt a fején találta és súlyos sérülést okozott rajta. Szerencse, hogy a fejére élet a sapka letompította, így a fejében néhány héten belül meggyógyul. Utas közölte a fejére lecsúszott és a rendőr karját megsebesítette. A vakmerő és eddig még ismeretlen merénylet a véres eseménye

után elmenekült, a rendőr pedig valahogy elment a kórház kapujáig, ahol összeesett. A kórházban ápolják.

— Leszállították a Regal-cigaretta árát. A dohánygyedárúság vezérigazgatóságának intézkedésére úgy a kartonos, mint a karton nélküli Regal cigaretta árát 1.70 lejről 1.50 lejre szállították le.

) INSCRIERILE la „Gimnaziul Mixt de Stat” din loc se incep la 25 August a. c. Gimnaziul va functiona după cum a functionat şi în trecut, adică sunt primiţi atât elevule cât şi elevii.

Direcţiunea

— Ledobták a játszótársai a hidról és koponyatörést szenvedett. Căciua Nicolae 4 éves fiút a játszótársai ledobták a 2 méter magas hidról és koponyatörést szenvedett. A kórházban ápolják.

— Hétmillió fok meleg. Adelaideből jelentik: Az itteni csillagvizsgáló intézet tanárainak sikerült egy különleges mérőkészülék segítségével bizonyos kiigazításokat eszközölni a távoli csillagvilággal kapcsolatban. A földünk 55 fényévnire, tehát 500 billió kilométernyire levő Capella csillagóriásról közlik, hogy abban hétmillió Celsius foknyi a hőség és az annyira erős, hogy még a mi világegyetemünkre is kihatással van. A Capella anyaga nem sűrűbb a mi földi levegőnkénél. Minden másodpercben 500 millió tonna ilyen légnemű anyag használdik fel a mi Napunknál négyszer nagyobb kettős csillagban. A távoli csillagvilág e folyékonyanyaga egyede szédületes sebességgel mozog és az ausztráliai csillagászok szerint egyre inkább közeledik a világ-egyetem ama pontjához, ahol reánk még nagyobb hatással lehet. A csillagászok az ilyen őrbeli elváltozásoknak tulajdonítják a Földön fellépő járványokat is, melyek közül a leg-súlyosabbnak a nyugtalansági járványt tekintik.

— Leesett a gyümölcsfáról. Valea-Scurta községben Fekete Pál 6 éves fia a gyümölcsfáról lezuhant és karját törte.

— Semmitőszéki határozatok, melyeket nem árt, ha tudjuk. Fuvaros nem kötelező tagja a munkásbiztosításnak. A fuvaros nem fizetést, de fuvardíjat kap, így nem lehetett a fizetett alkalmazottak osztályába sorozni. (C. III. 287/1938) — Ügyvédi meghatalmazás a perben bármily jogorvoslat beadására feljogosít (C. I. 752/937) — A vizsgálóbíró megszüntető határozata (resolutia de clasare) ellen nem lehet a táblai vádtanácsához fellebbezni. (P. II. 2599/937) — Tisztviselői előléptetés kérdésében nincs helye kontenciós pernek, csupán nyugdíjazást lehet ilyen perrel megtámadni. (C. III. 640/938) — Kegyelemi rendelkezést a felülvizsgálati bíróság helyesen alkalmaz a jogorvoslat visszavonása esetén. (P. II. 517/938) — Jelzáloggal terhelt ingatlan vásárlása nem jelenti a konverziós törvényben írt kedvezmény megszerzését, mert a vásárló nem kötelezett fél, sem nem kezes, csupán magánjogi uton felel, mint a jelzáloggal terhelt ingatlan tulajdonosa (C. I. 412/938.) — A nyugdíjkövetelés 5 év alatt elévül, ha az igény jogosult illetményének felvételét elmulasztja. — Kártérítési keresetet nem lehet elutasítani azon a címen, hogy a kár mennyiségét felperes kélden nem igazolta. A jogcím igazolása után ugyanis a kár mennyiségének megállapítása a bíróság hatáskörébe tartozik. (C. I. 937/1938)

— Felkérjük előfizetőinket az esedékes előfizetési díjaik minél előbbi befizetésére.

ROMÁN NYELVTANFOLYAM-át

Ára 120 lej és kapható a KOVÁCS-hirlap-irodában. Ugyanott Gál Zoltán összeállításában ROMÁN-MAGYAR és MAGYAR ROMÁN szótár — 25 lejr.

Ballag már a vendiák...

Érettségi találkozót tartottak az 1923-ban városunkban végzett volt diákok

— augusztus 13

Katolikus gimnáziumunk 1923-ban érettségizett tanulói augusztus 3-án baráti találkozót tartottak városunkban, hogy a régi kedves baráti és iskolatársi emlékeket felújítsák. Már öt évvel ezelőtt megvolt a tíz éves találkozó és akkor határozták, hogy öt évenként megismétlik az összejövetelt.

A találkozón megjelentek Bokor József vendégfőnök, Ferenc Mihály plebános (Valea Crisului), Györbíró Andor földbirtokos (Catalina), Hajós Árpád adótitkár (Covasna), Jakabos Sándor földbirtokos (Ghelint), dr. Kanabé Antal orvos nejevel (Tg.-Săc.), dr. Zajzon Béla ügyvéd (Bpest), Serester Margit magántisztviselő (Tg.-Săc.), Fülöp Kálmánné sz. Ugray Mária (Tg.-Săc.). Az akkori tanárok közül jelen voltak: Marthy Lajos, dr. Péter János, Pokorny László, Szócs Mihály, Török Sándor.

hály, Török Sándor.

Az akkori tanárok és érettségisek közül is többen elragadtak a könyörtelen halál, akikről kegyeletesen emlékeztek meg a volt diákok. Tanáraik közül elhunytak: dr. Asbóth Viktor, Erőss József, dr. Szilveszter Ferenc, az osztálytársak közül: Gaál Ede, Kovács Lajos, Gyárfás Katalin.

A találkozó a szokott keretek között folyt le. Tíz órakor az igazgatói irodában gyűltek össze úgy a tanárok, mint érettségisek. Itt Györbíró Andor, mint a rendezőség vezetője üdvözölte az intézetet és a volt tanárokat. Ezután a plebániai templomban ünnepi szentmise volt, melyet Pál Gyula plebános mondott. Végül az Unió-kertben barátságos összejövetel és áldomás zárta be a minden tekintetben kedves találkozót.

Csizmadia- és cipésziparosok nem verhetik fel a patkót!?

Tárgu-Mures, augusztus 13

A cipész és csizmakészítő munkaadók ipartársulatának elnöksége az elmúlt napokban gyűlésre hívta össze tagjait. A gyűlést az ipartársulat székházában tartották és azon több általános érdekű kérdést vitáltak meg.

Felolvasták a helyi munkaügyi inspektoratusnak egy, az ipartársulat elnökségéhez írt a napokban megküldött átiratát. Az átirat szerint a munkaügyi inspektoratus arról értesült, hogy egyes cipő és csizmakészítő iparosok műhelyeikben maguk verik fel a bakkancsokra és csizmákra a patkót. Minthogy a patkolás, az új iparjörvény szerint külön foglalkozási ágnak tekintendő és a szóbanforgó cipész és csizmakészítő iparosoknak nincs meg a külön foglalkozási ág üzésére feljogosító iparigazolványuk, a munkaügyi felügyelőség nyomtatékon figyelmezteti az érdekelteket a Szakmai Képesítésről és a Mesterségek Oyakorlásáról szóló törvény 170 cikkelyére, amely szerint azok a munkaadók, akik saját számukra folytatnak mesterséget anélkül, hogy

iparendélyük, illetőleg mesterbizonyítványuk lenne, enyhítő körülmények alkalmazása nélkül 1000 lejtől 10.000 lejtig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és a kihágást megállapító szervek bezárhatják műhelyeiket is.

A két egyesület elnöksége megválasztotta a munkaügyi felügyelőség átiratát és válaszában kifejtette, hogy — véleménye szerint — a törvényalkotó elgondolása itt csak a lovak és más állatok megpatkolásának eseteire vonatkozik, mert több évtizedes gyakorlati tette szükségessé, hogy a bakkancsokat és csizmákat azoknak elkészítőjük patkolja meg. Együttal kérelem fordultak a felügyelőséghez, hogy az ügyben a miniszterium véleményét kérje ki és addig függessze fel a kilátásba helyezett megtorlásokat.

Miután az idézett törvényből sehol sem tűnik ki világosan, hogy az a bakkancs és csizmakészítő iparosokat a lábbeli patkolástól eltiltán, valószínűnek látszik, hogy a kérdést érdekeltek vetették a munkaügyi felügyelőség elé.

Asszony-forradalom Indiában

Nahamban, India egyik kis városában, amely a Pandzsab tartományban fekszik, nemrégiben olyan valami történt, amelyet az indiai népeket legjobb ismerői sem tartottak volna lehetségesnek. Tizenkét hindu nő, aki előharcosa nemük egyenjogúsításának, ledobta magáról a fátyolt és kikényszerítette erőszakkal egy mellékházasság érvénytelenítését.

A NAHAMI ESET

A városka u'cáin ünnepélyes, pompás lakodalmi menet haladt végig. A vőlegény dúsgazdag hindu kereskedő volt, aki eddigi három felesége mellé most vette el a negyediket. Mindenki rendbenlevőnek találta a dolgot, hiszen ez megfelel a több ezer éves hindu szokásoknak.

De egyszerre csak tizenkét benszült nő jött elő háreméből, ledobták a nyílt u'cán fátyolukat, rárohantak a lakodalmi menetre, kiáltottak, elállták az utat, lecsidták a vőlegényt a sárga földig és az elősiető rendőröknek elmagyarázták, hogy minden ilyen mellékházasságot úgy most, mint a jövőben megakadályoznak.

A rendőrök eleinte be akartak avatkozni a dologba, de azután kénytelenek voltak vállukat vonogatva eltávozni, mert a menyasszony, akit ősrégi hindu szokás szerint ugyancsak nem kérdeztek meg, beleegyezett a házasságba, kijelentette, hogy helyesnek találja „testvérei” eljárását, csak lakozik hozzájuk és megtagadja beleegyezését a házassághoz. A feldühödött vőlegény védekezni akart, de a harcias hindu nők pár perc alatt elkergették a helyszínéről.

Mit mondanak a szent könyvek?

A hihetetlen és hallatlan esetet, amely egyébként már több helyen előfordult, csak azt tudja pontosan lemérni, aki ismeri Indiát és a hindukat. Több, mint hater ezer éves a Védák, a Bráhma vallás szent könyvei és ugyanilyen régiak a Puránák, vagyis a hinduk házassági törvényei. A Puránák szerint az asszony számára a férj az Isten. A legjobb, amit egy asszony tehet, hogy minden tekintetben engedelmeskedik férjének, minden zujolás nélkül. Ez a nő életének egyetlen parancsa. Az asszony nem ehét, amíg férje jól nem lakott. Ha a férj nem eszik, az asszonynak sem szabad enni. Ha a férj meghal, az asszony boldog szívvel egésze el magát a férj földi maradványai. Akkor mindenki dicsérni fogja erényeit.

Ha a férj nyomorék, öreg, kibírhatalan, bűnös, vagy iszákos, ha semmi sem köti már otthonához, ha örült, vagy becsutelt, ha vak, süket, vagy néma, ha telve van ragályos betegséggel, ha egyesíti magában a világ összes bűneit, vagy tökéletlenségeit, akkor is mellette kell maradni az asszonynak, akinek számára a férj az Isten. Ha a férj énekel, az asszony lelkesedjék, ha a férj táncol, bámulja halgatag csodálkozással. Ha a férj megcsalja megegyezik vagy jogtalanul megüti, csókolja meg az asszony a kezét és kérjen bocsánatot tőle.

Hater ezer éven át ez volt Indiában az egyetlen házassági törvény. Ennek még a legmagasabb kasztok asszonyai is ellentmondás nélkül engedelmeskedtek. Csúpan egy feladatuk volt: férjeiknek fiukat szülni és az ősök kultuszát tovább ápolni. Ha a nők terméketleneknek bizonyultak; akkor a férj eltaszította őket és a Purdharba küldte, ahol remeteéletet kellett élniük.

Az az özvegy, aki nem volt hajlandó maglyán elégetni magát, bűnösnek és kitaszítottak számított és számított még ma is, noha az indiai kormány már vagy tíz évvel ezelőtt szigorúan megtiltotta. Előfordult még a legutóbbi években is, hogy a hagyományok fanatikus rajongói a hatóságok szigorú ellenőrzését kijátszva, alkohollal öntötték le ruháikat, amikor halott férjük elégetésére került sor és a maglyánál hirtelen meggyújtották azt, hogy egyesülhessenek férjükkel.

HUSZONHÉTMILLIÓ KITASZITOTT NŐ.

Huszonhétmillió nő él Indiában, kik nem tartották meg ezt az ősrégi törvényt, ezáltal érinthetetlenekké váltak. Az annyit jelent, hogy ki vannak taszítva mindenféle társadalmi rendből, illetve kasztból és párjaknak tekintik őket. Szomorú sorsukat

reménytelen lemondással viselik. A hindu nők egyenjogúsági mozgalma nem tőlük indult ki, hanem a legelőkelőbb hindu kasztokhoz tartozó nők indították meg. A legelőkelőbb brahman kaszthoz tartozó nőkhez csatlakoztak az iparosok kasztjának női, akiket az előkelő hölgyek teljes értékű segítő társaiknak tekintenek. Ez az egyforma nézet a különböző kasztok asszonyai között körülbelül ugyanakkora, hallatlan, mélyen szántó szellemi forradalmat jelent, akárcsak a Nahami asszonyok támadása a lakodalmi menet ellen.

1937. évbéli

Tolnai Világlapok 2 lejért Szinházi Élet 3 lejért

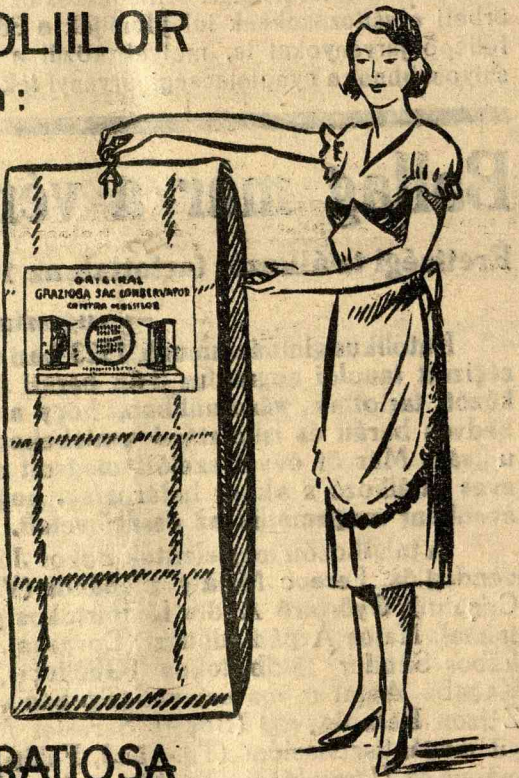
Beszerezhető a KOVACS-hirlapirodában.

Apărați-vă

hainele de iarnă contra

MOLIILOR

prin:

GRATIOSA

SACI contra MOLIILOR

De vânzare la: Biroul de ziar Kovács.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy

**asztalos-
műhelyemet**

a néhai Inoze János ur műhelyéből a Str. Gen. Cristescu 1. szám alatt levő saját házamba helyeztem át,

Felelősség mellett vállalom modern butorok szakszerű elkészítését a legújabb minták szerint

Továbbra is szíves pártfogást kér
Balogh András
műbutor-asztalos

Tipografia MINERVA Târgu-Săucă 1938

Primăria Orasului Trg.-Săucă

No 3842/1938

PUBLICATIUNE

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 24 August 1938, ora 11 se va ține în localul Primăriei Trg.-Săucă a doua licitație publică pentru executarea unei parte din reparațiile prevăzute în deviz No 2567-938, la edificiul P. T. T. Trg.-Săucă, în valoare de Lei 15.000.—

Licitație se va ține în conf. cu disp. art. 88—110 din L. C. P. și art. 229 și 230 din L. A.

Termenul de executare se va fixa prin contract. Garanția provizorie este 50/0.

Devizul și caietul de sarcini se pot vedea la serviciul economic al orașului.

Trg.-Săucă, la 6 August 1938

Primar, Căpitan pens. M. Georgescu Secretar Cosma

Vegye meg a

Hasznos

könyvtár

MEGJELENT FÜZETEIT

Az

Agisz Szövetkezet közművelődési szakosztályának kiadása

Egy füzet ára 5 Lej

Eddig megjelent füzetek:

1. Bodor Kálmán: A három holdas gazdának is meg kell élnie.
2. Dr. Kacsó László és dr. Jancsó István: A szoptató anya és gyermeke.
3. Halász Gyula: Petőfi Sándor élete.
4. Blénessy-Kacsó: A méh a kigazdálkodás napjainak.
5. Dr. Parádi Ferenc: A balesetek megelőzése és az élet megmentése.
6. Mikos Kelemen élete és néhány válogatott levele, Tamási Áron Mikosról szóló bevezető tanulmányával.
7. Lőrinc-Kakassy: A tyúk nem hibáz.
8. Dr. Bakk Elek: Rajtad is mulik hogy beteg ne légy! (Hogyan védekezzél szervezetünk a betegségek ellen).
9. Biró Sándor: A bujdosó fejedelem.
10. Halász Sándor: Amíg a buzabó pénz lesz.
11. Herakovits János: Ismerd meg a fertőző betegségeket, hogy védekezhessél tőlük.
12. Finta Gerő: Berzsenyi Daniel élete költészete szemelvényekkel.
13. Sziládi Zoltán: Hazánk emlékei. (Vezényi Elemér rajzaival.)
14. Dr. Jancsó Béla: Az emberiség ötvenévi [I. Harc az ember legapróbb, de egyszemélyesebb ellenségei ellen].
15. Gál Vilmos: A csillagok világa.
16. Kleisl Gyula: Gyümölcsfánk rovar ellenségei.
17. Dr. Bodis Gáspár: A váltóláz vagy hideglelés (Malária) 6 lej.
18. Petele István: A csikós szöttek (Szentimrei Jenő bevezetőjével a nagy ró életéről) Ára 6 lej.

Megjelent a Hasznos-könyvtár legújabb száma Dr. Schmidt Béla: A VERBA

Ára 6 Lei.

Kapható:

a Kovács-hirlapirodában valamint az újságelárusítóknál Fekete bódében, Kozma Sándor és Bokor Mihály uraknál